

Ceteris paribus

UITGELICHT

NEDERLAND ONTWIKKELT

Waarom ontwikkelde Nederland zich veel eerder dan de rest van Europa? Deze vraag beantwoorden Akçomak *et al.* door een verband te leggen tussen de religieuze gemeenschap "Broeders van het Gemene Leven (BGL)" en de vroege ontwikkelingen in Nederland. De BGL was zeer actief in het onderwijzen van mensen. Dit zorgde voor een relatief groot menselijk kapitaal in de Nederlanden, hetgeen een positieve impact had op de groei van de Nederlandse economie in de periode na 1400. Naast deze hogere alfabetiseringsgraad had de BGL positieve effecten op de boekenproductie en urbanisatie in de 15e en 16e eeuw.

Akçomak, I.S., D. Webbink en B. ter Weel (2013) *Why did the Netherlands develop so early? The legacy of the Brethren of the Common Life. CPB discussion paper*, 228.

VRAAG V/D WEEK

Aan **Jan Möhlmann**, promovendus aan de Vrije Universiteit Amsterdam

Welke gevolgen heeft een vertrek van het Verenigd Koninkrijk voor de EU?

Het ligt voor de hand dat het VK bij een vertrek uit de EU weer lid zou worden van de European Free Trade Association (EFTA). Het VK kan dan onderdeel blijven van de Europese interne markt, vergelijkbaar met bijvoorbeeld Noorwegen en Zwitserland. In dit scenario zullen de reële economische gevolgen beperkt zijn doordat het vrije verkeer van goederen, diensten, kapitaal en arbeid in stand blijft. Dit scenario zou voor de EU wel negatieve budgettaire consequenties hebben, aangezien het VK een van de grootste nettobetalers is. Volgens het EU-trendrapport 2012 van de Algemene Rekenkamer was de nettobijdrage van het VK in 2010, afhankelijk van de gekozen rekenmethode, 5,5 tot 8 miljard euro, ofwel 4,5 tot 6,5 procent van de EU-begroting in 2010.

Als het VK de Europese interne markt wel zou verlaten, valt te verwachten dat de economische gevolgen groter zullen zijn. Dit zou bijvoorbeeld leiden tot minder handel en minder concurrentie, wat negatief is voor de welvaart in zowel het VK als de EU. Op korte termijn kan bovendien de werkloosheid toenemen, onder andere door vraaguitval door een daling van de export. De gevolgen zullen relatief groter zijn voor het VK: in 2011 ging ongeveer 53 procent van de Britse export naar de EU en andersom was dat ongeveer 6 procent. Een vertrek uit de interne markt zou echter een politieke keuze zijn die niet noodzakelijkerwijs verbonden is met een vertrek uit de EU, en gezien de economische consequenties niet voor de hand ligt.

UIT DE OUDE ESB-DOOS

(ON)GELOOFWAARDIGE DUITSE UITGAVEN

Het meest waarschijnlijk is, dat het noemen van het fabelachtige bedrag van 90 miljard Mark tot doel had den Engelschen en den Franschen schrik aan te jagen door hen te doen weten, hoe buitengewoon goed toegerust hun tegenstander wel is. Het is daarom mogelijk, dat in deze mededeeling eenige overdrijving schuilt, b.v. doordat de uitgaven voor de indirecte weerbaarmaking, zoals hun vier-jaren-plan en de rijks-autowegen, er in begrepen zijn, maar ook dan is het genoemde totaal nog van een bijna astronomische afmeting.

Pinner, F. (1939) *De kosten van den oorlog. ESB*, 35(1239), 717-719.

Roger Klaassen
Van Zanten

Iedereen vindt dat we duurzamer moeten gaan consumeren.

Wordt het niet eens tijd om de daad bij het woord te voegen?

Ook ik moet veel meer Max Havelaar-chocola en duurzame kip eten.

Maar er kan gewoon niet meer bij.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.